

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לוימיר רבנות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הר"ח ר' אריה (לייבל) בהר"ח ר' יונה רובין ז"ל

יילך - שובה תשרי תשפ"ו סימנא טבא: תורה שבכתב פרשת וילך | גיליון פ"ח (שנה ב')

גליון
מחזור
ומורה

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

אין אלוקי בקרבי?

נאמר בפרשת השבוע (דברים לא, יז-יח) וּמִצְאָהוּ רְעוּת רְבוּת וְצָרוֹת, וְאָמַר בָּיִם הֵהוּא הֵלֵא עַל פִּי אֵין אֱלֹקֵי קִקְרָבִי מִצְאָנִי הָרְעוּת הָאֱלֹהִי, וְאָנֹכִי הִסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בָיִם הֵהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה.

כל הלומד פסוקים אלו תמה: אם אכן בני ישראל מהרהרים במחשבות טובות של תשובה, והם תולים את הצרות באשמת חטאיהם, כשהם אומרים 'הלא על פי אין אלקי בקרבי מציאני הרעות האלה', היה ראוי שכעת יזכו להתגלות השכינה, ומדוע דווקא כעת ממשיך הכתוב ואומר 'וְאָנֹכִי הִסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בָיִם הֵהוּא'?

תירץ הר"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זי"ע ביסוד חשוב: כשהם אומרים 'על פי אין אלקי בקרבי', אין זו נחשת מחשבה טובה, אלא זה עצמו הוא החטא! כי ליהודי אסור לעולם להתייחס מעצמו לומר כי אין ה' בקרבו. בכל מצב שיהודי נמצא, עדיין יש בו השראת השכינה, כדברי רש"י בפרשת אחרי (ויקרא טז, טז) 'אף על פי שהם טמאים - שכינה ביניהם', ובגלל מחשבה זו ראוים הם לעונש של הסתר פנים. אולם הכתוב מדקדק ואומר: וְאָנֹכִי הִסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי, כלומר, טעות היא לחשוב 'כי אין אלוקי בקרבי', אלא יש כאן רק הסתר פנים בלבד, אבל גם מאחורי הסתר נמצא הקב"ה!

רעה שאינה צרה

כשנדקדק בפסוק זה נשים לב לשינוי לשון, בתחילת הפסוק נאמר וּמִצְאָהוּ רְעוּת רְבוּת וְצָרוֹת, ואילו בסוף הפסוק נאמר מִצְאָנִי הָרְעוּת הָאֱלֹהִי, מדוע כאן לא הוזכר גם צרות? על דקדוק זה עמד מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר מנחם מן שך זי"ע, בהקדמה לספרו 'אבי עזר', וביאורו שופך אור של אמונה על חיי האדם:

קיים הבדל בין 'רעות' ל'צרות'. הרעות הם עצם המציאות של המקרה הרע שבא על האדם, כגון מחלה או עניות. ואילו ה'צרות' הם תחושת המועקה שיש לאדם מהצרה שפקדה אותו, וכפי שתרגם אונקלוס כאן צרות - עקן, כי כאשר באה רעה על האדם לפעמים נשבר רוחו בקרבו בתחושה שעולמו חשך בעדו.

והנה, תחושת מועקה זו באה לאדם כתוצאה מחוסר אמונה ובטחון בה' יתברך. כשאין אמונת ה' בקרבו אזי הוא חש שבור ומדוכא מהרעות הבאות עליו. אך המאמין בה' ובהשגחתו הפרטית, אזי גם כאשר באות עליו 'רעות', הוא מקבל אותם בלב רגוע ושמח, והם אינם גורמות לו מועקת לב ושברון רוח.

לפיכך, אף כי בתחילה נאמר וּמִצְאָהוּ רְעוּת רְבוּת וְצָרוֹת, אבל אחרי שהוא בא לאמונה של הֵלֵא עַל פִּי אֵין אֱלֹקֵי קִקְרָבִי, אזי ממילא בטלו הצרות, דהיינו התחושות הקשות, ונשאר רק מִצְאָנִי הָרְעוּת הָאֱלֹהִי, רעות אבל לא צרות!

אוצר התורה יהלומים מתוך הפרשה

פי לא תשכח מפי ירעו פי ידעתי את יצרו (לא, כא)

גלוי וידוע לפני הקב"ה את יצרו של אדם, והקב"ה חפץ בטובתו ותקנתו של אדם, לכן באה ההבטחה שתמיד לא תשתכח התורה מישראל, וכך יצול מהיצר, כי אמרו חז"ל (קידושין ל, ב) בראתי יצר הרע - בראתי תורה תבלין, לכן נאמר: פי לא תשכח מפי ירעו, והטעם לכן - פי ידעתי את יצרו, ועל ידי התורה יינצלו מיצר הרע.

(הגה"ק רבי פנחס מפרנקפורט זי"ע, פנים יפות)

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ (לא, ז)

אמנם מצוה על המלך שלא ירום לבבו מאחיו, אבל זהו רק בצנעה בתוך לבו, ואילו כלפי חוץ עליו לנהוג נשיאותו ביד רמה, לכן נאמר לעיני כל ישראל - חזק ואמץ, לעיני ישראל לא תתנהג בענוה והכנעה, אלא בחוזק ואומץ הלב.

(הגה"ק רבי מאיר שמחה מדווינסק זי"ע, משך חכמה)

ידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי ה' אשר הזאת עד תמם (לא, ל)

לא נאמר 'עד תומה' - שפירושו עד השלמת התורה, אלא 'עד תמם' - משה רבינו לימד והחזיר את בני ישראל את התורה, עד שהשלים את ישראל, והפך אותם לאנשים שלמים. (הגה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע)

שערי תורה קבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

בפרשת וילך נפרד משה מבני ישראל, כשהוא מודיע להם על סיום הנהגתו ומסירתה ליהושע, ולכן הוא מחזק אותם ואת יהושע. ביום פטירתו הוא גם כותב את כל התורה, ובמיוחד מצטווה לכתוב את שירת האזינו וללמדה לישראל.

נטילת ההנהגה ממושה • חיזוק לישראל לקראת כיבוש הארץ • חיזוק ליהושע ומיניו כמנהיג • מצוות הקהל • כתיבת ספר התורה • הנחת הספר תורה בצד הלוחות בארון • הסתר הפנים כשיחטאו • כתיבת ולימוד שירת האזינו.

שהיא תהיה עדות לישראל על ההתראה שנמסרה להם שלא יחטאו.

משה אכן הקהיל את כל ישראל ולימד אותם את שירת האזינו.

ה. ספר-תורה

ביום פטירתו, כתב משה את כל התורה ומסר אותה לכהנים, וציווה להם להניח את ספר התורה בצד הארון והלוחות.

ו. הצטרפות

בדרך כלל כאשר משה כינס את ראשי העם היו תוקעים בחצוצרות, אבל ביום פטירתו ניטל ממנו כח השלטון, ולכן ביום פטירתו הוא כינס את זקני ישראל ושטריהם ללא הצטרפות, והודיע להם על רצונו למסור בפניהם את שירת האזינו, כאזהרה על החטאים שיחטאו אחרי פטירתו.

מבט על פרשת האזינו הבעל"ט:

מה בפרשה: שירת האזינו מיוסדת על הנהגת הבורא עם עמו, שהוא חפץ להיטיב להם, וכל הפורעניות הם רק כתוצאה מהחטאים, והחטאים הם בגלל חוסר התבוננות במאורעות העבר והעתיד. אולם באחרית הימים כשישובו בתשובה, ינקום ה' בגוים על מה שעשו לישראל.

נושאי הפרשה: עדות השמים והארץ \\ שבח התורה \\ אמונה בהנהגת הבורא \\ התבוננות בעבר ובעתיד \\ חסדי ה' על עמו \\ הצרות בעקבות החטאים \\ נקמה בגוים באחרית הימים \\ דרשת משה ויהושע \\ עליית משה להר נבו למות \\ סיבת מיתת משה.

חיים של תורה מעלת חשיבות לימוד חומש ורש"י

דבקות בפרשת השבוע בכל יום ויום

הגאון רבי גדליהו שארר זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה ודעת', היה אומר תמיד, שקשה לעבור על כל הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י, ביום אחד, בערב שבת או בשבת קודש. והיה מודריך את בניו ביום הבר-מצוה, ללמוד בכל יום חלק מהפרשה חומש עם רש"י, כי מלבד מה שבכך הוקל העול של לימוד כל הפרשה ביום אחד, יש בזה תועלת של דביקות בפרשת השבוע בכל יום ויום.

(ספר אור גדליהו)

נשא השבוע:

נצחיות התורה

וְעֵתָהּ הַשִּׁיחָה הָזֹאת לִפְנֵי לֵעָד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ (דברים לא, כא).
הרי זו הַבְּטָחָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאִין תִּזְכֹּר מִשְׁתַּפְּחֶת מִזְרַעֲךָ לְגִמְרִי (רש"י).

"הבטחה לישראל!", כותב כאן רש"י הקדוש, הבטחה לדורי דורות, מדורו של משה רבינו עד דורנו אנו בשנת תשפ"ו, שהתורה לעולם לא תשתכח מישראל, גם לאחר כל הטלטלות והגזירות, תישאר התורה הקדושה עמנו ועם זרענו. הבטחה נצחית זו עומדת נגד עיניהם של גדולי הדורות וכל היהודים לדורותיהם, כפי שנראה בסיפורים שלפנינו, וממנו שאבו חזיון גם במצבים הקשים ביותר, כי עולם התורה ימשיך ויפרח לנצח נצחים והתורה לא תשתכח מישראל.

להציל את התורה?

ומאמריקה שאחרי השואה לארץ ישראל שאחרי השואה: בבני ברק של אותם הימים התכנסו כמה ראשי ישיבה לאסיפה דחופה לדון בדברים העומדים על הפרק בעניני חזיון הדת. מנחה הכינוס פתח ואמר: 'התכנסנו כאן לטכס עצה כדי להציל את התורה שלא תשתכח מישראל!'

אחריי התכבד לנאום מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, ראש ישיבת פוניב'ז, והוא הקדים ואמר: מורי ורבותי, אם זו המטרה של הכינוס, אזי לחינם התאספנו כאן. חבל על הזמן והכוח של כולנו. וכי אנו צריכים להציל את התורה? הלא כבר הובטחנו מפי נותן התורה 'כי לא תשכח מפי זרעו!' וכי השי"ת צריך חלילה את עזרתנו? אפשר לנעול האסיפה ולשוב לבתינו... אלא מאי? הענין כאן הוא לא כיצד להציל את התורה, שכן התורה בוודאי תפרח ותשגשג, עם העזרה שלנו או בלי העזרה שלנו, אלא התאספנו כאן במטרה לדון כיצד נזכה שיהיה גם לנו חלק באותו עולם תורה עצום שבוודאי עתיד להיכנות בארצנו הקדושה!

מול אנשי הק.ג.ב.

סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מסקווירא שליט"א, שפגש פעם יהודי מרוסיה שסיפר לו אודות ימי שהותו ברוסיה תחת ממשלת הקומוניסטים. העיד אותו יהודי שהוא מסר נפשו להוליק את ילדיו לתלמוד תורה, למרות שאנשי הק.ג.ב. הכו אותו מכות אכזריות וקשות. שאל אותו האדמו"ר שליט"א: מה נתן לך את הכוח להחזיק ביהדות. השיב אותו יהודי בפשטות: מה השאלה? הרי כתוב בתורה 'כי לא תשכח מפי זרעו!' פסוק זה עמוד תמיד מול עיני, ומכך שאבתי חזיון בידיעה שהם לא יצליחו לכבות את גחלת היהדות, והתורה תמשיך ותתקיים למרות הכל!

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

לא תהא מוחלפת

וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת (דברים לא, ט)

מדוע היה משה צריך לכתוב את כל התורה דווקא ביום מותו? אמר רבא"ד לונדון הגה"צ רבי יוסף צבי הלוי דינר זצ"ל: אילו היה משה רבינו כותב את התורה בזמן אחר, היו עלולים 'מחדשים' שונים להפריח שמועות כאילו משה חזר בו בסוף ימיו מחלק מהמצוות, בטענה שכביכול בשנים האחרונות חלו שינויים בכמה מצוות שאינן מתאימות לדורנו, ח"ו. לפיכך, כדי שלא יהיה ניתן להפיץ שמועות כזב כאלו, כתב משה את התורה ומסרה לכל ישראל דוקא ביום מותו, להודיע כי זאת התורה שקיבל מסיני לא תהא מוחלפת, ולא חל בה שינוי כלשהו!

צפר באן

הַקֹּהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף (דברים לא, יב)
והטף - למה בא, לתת שכר למביאיהם (רש"י)

בספרו 'בן יהוידע' (חגיגה ג, א) כותב הגה"ק רבינו יוסף חיים מבאגדד זי"ע, שיש לפרש הדבר 'דרך הלצה':

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

הקהל

בפרשת השבוע (דברים לא, י-יג) אנו לומדים על מצות 'הקהל', המתקיימת במוצאי יום טוב ראשון של חג הסוכות, בשנה שלאחר שנת השמיטה. כל ישראל נקבצים אל בית המקדש שם קורא המלך באזניהם חלקים נבחרים מתוך חומש דברים. ואלו הם: א. מתחילת החומש, כל פרשת דברים, עד אחר פרשת שמע ישראל בפרשת ואתחנן (ו, ט). ב. פרשת 'והיה אם שמוע' בפרשת עקב (יא, יג-כא). ג. פרשת 'עשר תעשר' בפרשת ראה (דברים יד, כב-כו). ד. פרשת 'עשר ביעור מעשרות' בפרשת כי תבוא (כו, יב-טו). ה. פרשת הברכות והקללות בפרשת כי תבוא (כה, א-טט). ו. פרשת המלך שבפרשת שופטים (יז, כ-כ). זאת היא שיטת רש"י במסכת סוטה (מא, א). אולם דעת הרמב"ם (הל' חגיגה ג, ג) שאחרי פרשת 'עשר תעשר' קורא בריצפות עד אחרי פרשת הברכות והקללות.

ועיניים לראות הבנת מילה אחת בתורה

נאצה

'כתובת נאצה התגלתה על קיר בית הכנסת באירופה'. לדאבונו ידיעות מעין אלו אנו שומעים בשנים האחרונות חדשים לבקרים, אך האם עצרנו פעם לחשוב מה פירוש המילה 'נאצה'?

מקובל בימינו לפרש את המילה 'נאצה' במשמעות של קללות וגידופים, אולם רש"י בפרשת השבוע כותב ומפרש על המילה (דברים לא, כ) 'נִאֲצוּנִי - והכעיסוני, וכן כל נאץ לשון כעס', עכ"ל. אם כן, המשמעות של 'כתובת נאצה', היא כתבה שנועדה להכעיס. אם כי יש לציין, שרש"י עצמו בפירושו על תהלים מפרש את הכתוב (תהלים י, ג) וַיִּבְצַע בְּרֶךְ נֶאֱצָה ה', וז"ל: נאץ - כמו חיך, וכן כל לשון ניאץ, כך פתר מנחם.

ואנשים לשמוע בללי רש"י הק' בדקדוק ראשון

ו' שפירושו 'לפי'

'כן, גם השנה אני הולך לקנות את האתרוג במכירה של ר' צדוק, ואצלו אני יודע שיש בכל שנה סחורה מובחרת' - השיב האב לשאלת בנו מדוע הוא הולך רק למכירה הזאת.

נשים לב, שהאב בתשובה לא אמר 'לפי שאצלו אני יודע שיש...', אלא במקום המילה 'לפי' השתמש באות ו', ואמר: 'אצלו אני יודע שיש...'

מקור לניסוח כזה אנו מוצאים בפרשתנו בפסוק (דברים לא, ב) **לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבֹא וְהָאֹמֶר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה**, כאשר רש"י מפרש: 'וה' אמר אלי - זהו פירוש לא אוכל עוד לצאת ולבוא, לפי שה' אמר אלי'.

המזרחי אמנם מתפלל על רש"י וכותב: 'ולא ידעתי היכן מצא וי"ו שיהיה פירושו לפי'. אולם נבחנת יעקב כותב שאנו מוצאים סגנון כזה כמה פעמים בתורה, כמו בפרשת בראשית (ב, ה) **לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹקִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעֹבֵד אֶת הָאָדָמָה**, והכוונה - לפי שאדם אין, וכן בפרשת שופטים (דברים יז, טו) **לֹא יִרְבֶּה לוֹ סוֹסִים וְלֹא יִשִּׁיב אֶת הָעָם מִצְרִימָה**, שהכוונה לפי שלא ישיב את העם מצרים, וכן בעוד מקומות בתורה.

מלאה הארץ דעה את ה'

לקראת התחלת התורה מבראשית הבעל"ש
שמחים אנו לבשר טוב ולחודיע על
הקמת האגף החדש במפעלינו
'שיעורי תורה שבכתב'
להרחבת גבולות התורה שבכתב וריבוי לומדיה

מפעילות האגף בס"ד:

ייעוץ, הכוונה וחומרי לימוד
למגידי השיעורים

סיוע בהקמת שיעורים חדשים
בחומש ורש"י בכל רחבי הארץ

פרסום שיעורים קיימים
בחומש ורש"י בכל רחבי הארץ

הגרלות ופרסים יחודיים
ללומדי השיעורים ולמזכי הרבים
מגידי השיעורים שליט"א

חומרי פרסום ותעמולה
לזיכוי הרבים בסביבת השיעור
הנמסר

עזרים לשיעורים
חומשים מבוארים, כיבוד קל
ופריטי עזר ללומדי השיעורים

למי זה מתאים?

אתם מוסרים שיעור שבועי / יומי בחומש ורש"י ורוצים להרחיב גבולות? • קבוצה קטנה או גדולה שמעוניינת
בייסוד שיעור / במינוי מגיד שיעור? • שיעור קיים בגמרא / הלכה וכדו' שרוצים להוסיף לימוד יומי בחורש"י לפני
או אחרי השיעור הקבוע • מחפשים מידע על שיעור קיים באיזור מגורכם, או לסייע בהקמת שיעור חדש?

פנו אלינו בטלפון בשעות המענה האנושי, או בהשארת הודעה באיזור האישי.
וסייעו לנו להרחיב את גבולות התורה ולהרבות את לומדיה לתפארת ולשם

אל תפספס את היסוד – הצטרף ללימוד יומי מתוק וקבוע בחומש ורש"י:

02.500.20.18
TS025002018@GMAIL.COM

גיליון שבועי עשיר בתוכן | ניוזלטר יומי מרתק | מערכת מבחנים יומיים ושבועיים | מערכת
שיעורים במגוון שפות וסגנונות | מדור 'תורתך שעשועי' | הגרלות ענק ומתן שכרה בצדה

כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל

בחכמה דרבה לקראת לימוד פרשת האזינו בשבוע הבוע"ט, לפנינו קטע אמרים נשגבים ונלהבים, על יקרת השיבות, סגולת והשפעת, לימוד שירת האזינו.

מתקיים
והולך, והוא
ההתבוננות
גם כן בעיני
הצרות והגליות,
איך דבר ה' יקום,
ובזה יתחזק
באמונתו ועשיית מצוותיו:

מצוה מדאורייתא לכל אחד ללמוד שירה זו!
ממשיך וכותב רבי צדוק הכהן זי"ע: 'וכפי הנראה היה ראוי למנות זה מצוה מיוחדת על לימוד שירה זו לכל אחד מ ישראל, אלא לפי שלא נקבע לו זמן אפשר שיהיה די בפעם אחד כל ימי חייו, ועל כל פנים די בקריאת הפרשה פעם אחת בשנה כתיקון חכמים. אבל על כל פנים יהיה קריאת פרשה זו מצוה עשה דאורייתא!'

כל אחד יכול לדעת היכן הוא עומד

אמר הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זי"ע (דברי יחזקאל): 'משה רבינו רימז לנו בשירת האזינו ששים רבוא נשמות ישראל, והרה"ק מוה"ר ר' מנחם מרומאנוב אמר, כשהייתי אברך ורציתי לידע האין אני עומד בדרך העבודה, חיפשתי בשירת האזינו, בשורה הימנית מצוות עשה, ובשורה השמאלית מצוות לא תעשה, עכדה"ק, ובוודאי כשלא יכלה ימיו בשטותים והבלים, יכול כל אחד לידע האין הוא עומד בדרך העבודה.

לא יוסר צלם אלקים ולא יארע לו שום רע
כתב בספר 'סמא דחיי' שמצא בספר ישן נושן: 'סגולה לקרות פרשת האזינו בכל יום עד וכפר אדמתו עמו, שלא יוסר ממנו צלם אלקים מעל פניו לעולם.'

ואכן כך נצא בספר אמתחת בנימין (ווילהרמסדארף תע"ו, שערי אורח ימים ואריכת אפים אות ז') שכתב: 'טוב מאד שיקרא בכל יום שירת האזינו עד וכפר אדמתו עמו, כי יש בה מ"ג פסוקים וסודו גדול ורם, ועל ידי זה לא יוסר הצלם אלקים מעליו, ולא יארע לו שום רע בעולם באותו היום כלל.

"בספרים הקדושים מובא שקריאת שירת האזינו בכל יום מגרשת מאוד הרהורי כפירה, וכמובן לא תיכף מיד רק במשך זמן. לפני הרבה שנים התאונן אחד אצלי על הרהורי כפירה ר"ל ואמרתי לו המובא בספה"ק מקריאת שירת האזינו, וכן עשה איזה שנים רצופות, ואח"כ הודיע לי כי ניצל לגמרי מהמחשבות."

סגולה לטהרה ואריכות ימים ופרנסה

כותב הרה"ק הריי"צ מליובאוויטש זי"ע בספר הזכרונות: "אחד המסורות מפי המהר"ל [מפראג] היא, לומר כל יום לפני התפלה את שירת האזינו, שהמהר"ל רואה אותה כסגולה לטהרת המוח והלב. לדעת המהר"ל גם על סוחרים ובעלי מלאכה לומר פרשת האזינו מספר פעמים ביום, משום שהדבר מהווה סגולה להצלחה, לפיכך נדרש כל אחד לדעת האזינו בעל פה, וכן ראה באמירת האזינו מספר פעמים ביום סגולה לאריכות ימים."

שפע ברכה גדולה בעסקים

ובהזדמנות אחרת (ספר השיחות ה'תש"א עמוד מו) אמר: 'שמעתי מגדולים ששירת האזינו צריך יהודי לדעת בעל פה. אילו ידעו אנשי העסקים על שפע הברכה הגדולה בעסקים ששירת האזינו בעל פה יכולה לפעול, היו זהירים בכך הרבה יותר.

מצוה להתננון איך שכל שירת האזינו מתקיימת

כותב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע ב'קונטרס ספר הזכרונות' (מצוה שלישית): 'מלשון הכתוב סוף פרשת האזינו אחר השירה אמר: שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום וגו' (דברים ל"ב, מ"ו). וזה מצות עשה לשום לב לעדות השירה, ושימת לב זה הוא מה שהעיד לנו השם יתברך מכל עניני הגליות והצרות העוברות עלינו, ושסוף הכל דם עבדיו יקום ונקם ישוב לצריו, והוא בביאת המשיח. וזה מצוה מבוארת על אמונה זו. ומיהו יראה שאין עיקרה על דבר זה לבד, רק על כל עניני השירה כולה, וזה טעם לשון שימת לב שיתבונן איך כל הכתוב בשירה

לא היה מקום לגשמיזם להיכנס ללב

הגה"ק רבי שמעון מזעליצ'וב זי"ע משגיח ביח"ל היה מזהיר על לימוד שירת האזינו, ואמר (נהרי אש עמוד קנו): הלא כתוב מפורש ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם (לעיל לא, יט) שיהיו דברי השירה הזאת נזכרים ברוצים ושכיחים בפיהם של ישראל. אם היו בני ישראל זוכרים את דברי השירה הזאת שיש בה כל המהלך עולם הזה, עולם העתיד, ותחית המתים, לא היה מקום לזוהמת וגשמיזם עולם הזה להיכנס ללב.

השיר של ישראל היא שירת האזינו

והיה כופל ומתחנן לתלמידיו: נא ונא תלמדו פרשת האזינו עם פירושם של דברי חז"ל ובעלי רוח הקודש, תזמרו את השירה הזאת בנעימות, שכן יש לכל אומה מאומות העולם שיר, ולנו עם קדוש אשר בם בחר ה' מכל העמים ניתן לנו שירת האזינו, ובזה יאמינו באמונה וגם יבינו את ההנהגה שמנהיג השי"ת בעולם להביא לתיקון השלם שזאת בהכרח שתהיה על ידי כנסת ישראל דוקא. בדברי השירה הזאת יש הכל, מן מתן תורה עד תחית המתים כל העובר עלינו בכל הזמנים, כן אמרו חז"ל ב'ספרי' גדולה שירה זו שיש בה עכשיו ויש בה לשעבר ויש בה לעתיד לבוא ויש בה בעולם הזה ויש בה לעולם הבא.

סגולה להינצל מאפיקורסות ודעות כוזבות

כותב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר זי"ע בספרו אגרא דפרקא (או קטו): "נראה לי בסגולה, ללמוד בכל יום שירת האזינו, והוא סגולה להנצל מאפיקורסות ומדעות הכוזבות, עיין מה שכתבנו בספרינו אגרא דכלה בפ' וילך הוכחנו זה מפסוקי התורה, והנה הרב מו"ה יעב"ץ בסידור שלו תמה על בעל מסדר מעמדות, למה סידר פרשת האזינו במעמדות, ועיי"ש בספרינו כי הדין עמו כי הוא בסגולה עפ"י התורה."

עצת הסטייפלער להינצל

מסחשנות לא שונות

מרח הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זי"ע, בעל קהילות יעקב זי"ע, 'הסטייפלער', כותב בספרו קריינא דאגרתא (ח"א עמוד נו):

לוח המבחנים והלימודים

ירח האיתנים
תהא שנת פרשה ופירוש רש"י

סדרי הלימוד:

שבוע חוה"מ סוכות - בראשית	שבוע ערב סוכות / סוכות	שבוע עשי"ת	שבוע וילך - שובה
לימוד מוקדם ומבחנים פרשת בראשית ע"פ סדר הלימוד היומי הקבוע	לימוד מוקדם ומבחנים פרשת וזאת הברכה ע"פ סדר הלימוד היומי הקבוע	לימוד ומבחנים פרשת השבוע האזינו כרגיל	לימוד ומבחנים פרשת השבוע וילך כרגיל

למען דעת – הבהרה נחוצה וחשובה!

ידוע כי כנפסק להלכה (ראה בהרחבה מאמר מיוחד בגיליונו) אין יוצאים ידי חובת שניים מקרא ואחד תרגום על פרשיות וזאת הברכה ובראשית כי אם במועדם. אמנם, היות ומדובר בפרשיות ארוכות עם ערך רב ועצום, קשה עד מאד ללומדם בהבנה ברורה וידיעה ישרה, בזמנים אלו של ימי המועד ויומי דפגרא, בהם הזמן קצר והמלאכה מרובה.

אי לכך, היות וכל מטרת המפעל העולמי היא הטמעת הלימוד בעיון באופן קבוע יום יומי, בהבנה ובעיון - סידרנו את לוח הלימודים והמבחנים באופן שניתן ללמוד מראש את כל פרשיות וזאת הברכה ובראשית במתינות, בהבנה וידיעה.

אמנם, יש לשים לב:

א. אין יוצאים בלימוד זה ידי חובת שניים מקרא ואחד תרגום, אותה יש ללמוד בנפרד במועד כנפסק להלכה.

ב. לאלו המעדיפים לערוך המבחנים לאחר לימוד שמו"ת, המבחנים יהיו פתוחים גם בשבוע שלאחמ"כ בס"ד.

בברכת התורה - המערכת

סדרי המבחנים:

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
כ"ח ראשון וילך	כ"ט ערב ראש השנה שני וילך תורתך שעשועי - וילך פתיחה מוקדמת עקב ר"ה: שלישי וילך רביעי וילך שינוי התורה - וילך גמרא - וילך	א' א' ראש השנה שלישי האזינו	ב' ב' ראש השנה מוצאי ר"ה: רביעי וילך פתוח להשלמה: שני וילך שלישי וילך	ג' צום גדליה חמישי וילך שבועי וילך פתוח להשלמה: שני וילך שלישי וילך רביעי וילך	ד' שישי וילך שבועי וילך שבועי וילך	ה' וילך - שובה שישי וילך שבועי וילך שבועי וילך
ו' ראשון האזינו שבועי וילך	ז' שני האזינו שבועי וילך תורתך שעשועי - האזינו	ח' שלישי האזינו שינוי התורה - האזינו גמרא - האזינו	ט' ערב יום הקדוש רביעי האזינו פתיחה מוקדמת: חמישי האזינו שבועי האזינו	י' יו"כ חמישי האזינו פתוח להשלמה: רביעי האזינו	יא' שישי האזינו שבועי האזינו פתוח להשלמה: רביעי האזינו חמישי האזינו	יב' האזינו שישי האזינו שבועי האזינו שבועי האזינו
יג' ראשון וזאת הברכה שבועי האזינו פתיחת מבחני והידודי כל התורה	יד' ערב סוכות שני וזאת הברכה שבועי האזינו תורתך שעשועי-וזה"ב פתיחה מוקדמת לקראת יו"ט: שלישי וזאת הברכה שינוי התורה - וזה"ב תורה שבכתב וגמרא - וזה"ב	טו' יו"ט סוכות מוצאי יו"ט: שלישי וזאת הברכה פתוח להשלמה: שני וזאת הברכה	טז' א' דחוו"מ רביעי וזאת הברכה	יז' ב' דחוו"מ חמישי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה	יח' ג' דחוו"מ שישי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה	יט' שבת חוה"מ שישי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה
כ' ה' דחוו"מ ראשון בראשית שבועי וזאת הברכה	כ"א הושענא רבא שני בראשית תורתך שעשועי - בראשית שבועי וזאת הברכה	כ"ב שמחת תורה מוצאי שמחת תורה: שלישי - בראשית תורה שבכתב וגמרא - בראשית	כ"ג אסרו חג רביעי - בראשית	כ"ד חמישי בראשית שבועי בראשית	כ"ה שישי בראשית שבועי בראשית	כ"ו בראשית שישי בראשית שבועי בראשית שבועי בראשית

מתחילים
מבראשית!
אל תשארו
מאחור!

פתוח להשלמה: כל מבחני וזאת הברכה + בראשית

דברים שנתחדשו

תוספת חידושים בחומש דברים על הכתוב בחומשים הקודמים

"כל פרשה שנאמרה ונשנית, לא נשנית אלא בשביל דבר שנחדש בה" (סוטה ג, א)

מפרשת תרומה עד פרשת וילך:

ארוז העדות

על מעשה המשכן וכליו למדנו בהרחבה בחומש שמות, מפרשת תרומה עד פרשת פדויה. בפרשת תרומה למדנו על עשיית הארון, אך למרבה הפלא, אחד הפרטים בארון אינו מופיע שם בחומש שמות אלא דווקא כאן בפרשת וילך.

ארוז עצי שיטים

בפרשת תרומה, בחומש שמות, למדנו בהרחבה על מצות עשיית הארון שיעמוד בקודש הקדשים, כמו שנאמר (שמות כה, י-כח) וְעָשׂוּ אֶרֶז עֲצֵי שִׁטִּים אֲמָתִים וְחָצִי אַרְפוֹ וְאִמָּה וְחָצִי רִחְבּוֹ וְאִמָּה וְחָצִי קִמְתּוֹ, וְצִפִּית אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מְבִית וּמַחוּץ תְּצַפְּנוּ וְעָשִׂיתָ עֲלָיו זָרָהָב סָבִיב.

בהמשך הפסוקים שם, מפרשת התורה את כל פרטי עשיית הארון: הטבעות, הבדים, הכפורת, והכרובים, וכן את נתינת הלוחות בארון כאמור שם וְאֵל הָאָרֶן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ.

אך פרט אחד חשוב בארון, שאמנם לא היה בארון שבמשכן במדבר, אלא בכל השנים אחר כך, לאחר שכתב משה את התורה, מופיע לראשונה לקראת סיום התורה, אצלנו בפרשת וילך.

דף היה בולט

לאחר שסיים משה רבינו לכתוב את כל התורה, נאמר בפרשתנו (דברים לא, כה-כו) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת הָלָלוֹם נִשְׁאֵי אֶרֶז בְּרִית ה' לְאֹמֶר, לְקַח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשָׂמְתֶם אֹתוֹ מִצַּד אֶרֶז בְּרִית ה' אֶלְקֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד. דהיינו שמלבד הלוחות שהיו בארון, יש להניח מצד הארון גם את ספר התורה.

רש"י מביא שנחלקו חכמי ישראל בבבא בתרא (יד, ב) בפירוש הכתוב 'ושמתם אותו מצד ארון ברית ה', יש מהם אומרים, דף היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונח, ויש אומרים מצד הלוחות היה מונח בתוך הארון. דהיינו שיש שיטה בגמרא והיא שיטת רבי יהודה, שנסר עץ היה מחובר ובולט מהארון, ועליו היה מונח ספר התורה.

ארגו או דף

אך יצויין, שמובא שם בגמרא, שלא כל השנים היה ספר התורה מונח על המדף, אלא לימים כאשר הפלישתים שיגרו דורון ארגו, הניחו את הספר על הארגו בצד הארון.

מנגד, דעת התלמוד ירושלמי, שמעולם לא היה דף, אלא תמיד היה ארגו בצד הארון, כי שם בירושלמי (סוטה פ"ח ה"ג) מובא: 'כמין גלוסקוס עשו לו מבחוץ והיה ס"ת נתון בתוכו', ופירש הקרבן העדה כמין תיבה עשו לארון מבחוץ ובה היה מונח. וכן כתב כאן בתרגום יונתן "סבו ית ספרא דאורייתא הדא ותשוון יתיה בקופסא מן צטר ימינא דארון קיימא" (ונתחדש כאן שהספר היה בצד ימין).

הדף היה מחובר

לפי השיטה בתלמוד בבלי שהדף היה בולט, בפשטות משמע שהדף הבולט היה מחובר לארון, אך יצויין לדבר חידוש שכתב בביאור 'עלי תמר' על הירושלמי שם, שגם לפי השיטה שדף היה בולט מן הארון מבחוץ, אין הכוונה שהיה בולט ומחובר לארון, אלא שהיה כמין דף עומד בצד הארון סמוך לו, והיה נראה כאילו הדף יוצא מהארון.

אמנם יש לחקור אם דף זה היה מצופה זהב, או שהיה עץ שאינו מצופה, ובפרט אם נאמר כפשטות הגמרא שהדף היה מחובר ממש לארון, לכאורה היה צריך להיות מצופה זהב שלא לגרוע מציפוי הזהב באותו מקום, וצ"ע.

דברים המסוברים ללב

שימו לב: אלו דוגמאות ספורות, מני רבות, של הוספות וחידושים, ביאורים והסברים, על החומשים הקודמים, אשר יתגלו לעיני כל הלומד חומש דברים בהבנה נכונה | קחו עמכם דברים ושובו!

מסלול 'שינון התורה'

ספר דברים נמרא כפי חז"ל 'משנה תורה', בשל חיותו - בין היתר - אף תורה על רבים מהמעשים והמאורעות שהיו בשאר חומשי התורה

במטרה לעודד את השינון והחזרה של כל חמשה חומשי תורה עורכים אנו במסגרת המסלול החדש מדי שבוע מבחן מסכם של פרשת השבוע בראי הפרשה המקשרת מרחבי שאר חומשי התורה השונים שימו לב: המבחן הינו מבחן מעמיק (לא תשובות אמריקאיות) ומיועד למשננים ויודעי התורה שבכתב!

השבוע - פרשת וילך

ייעדך המבחן על הנושאים בדלהלן:

כשבוע שעבר, אין אנו מוצאים בפרשתינו פסוקים מפורשים של חזרה על מצווה או מאורעות שהוזכרו בחומשים הקודמים, אך בכל זאת דלה דלינו כמה נקודות בפרשיות אלו שיש בהם תוספת חידוש על חומשים הקודמים

לא תעבור

א. בפרשת השבוע אומר משה לבני ישראל (לא, ב) 'זה' אמר אלי לא תעבור את הירדן הזה.

הנה הגזירה על משה רבינו שלא להיכנס לארץ מופיעה כמה פעמים בחמשה חומשי תורה, אבל היכן מצאנו עוד בתורה (בחומש דברים) את הביטוי 'לא תעבור את הירדן הזה'?

איש על העדה

ב. בפרשת השבוע אומר משה לבני ישראל (לא, ג) 'הוושע הוא עובר לפניך כאשר דיבר ה'.

היכן עוד בתורה, מפרשת חוקת עד פרשה זו, מצאנו פרט זה שיהושע עתיד להנהיג את העם ולהביאם לארץ?

מתן שכרה בעידה: משנני התורה בידיעה ברורה וזכים לרכוש קנין נצחי לחיי תורה ובנוסף,

יתקיימו בכל שבוע הנדלות על פרסי יוקרה

תורה שבכתב מגיע עד אליך

מבצע הרחבת נקודות ההפצה
לזיכוי הרבים נמשך ביתר שאת ועוז
עשרות נקודות הפצה נוספו
בשבועות האחרונים
בזכות נדבת לבכם הטוב

רוצים לזכות?

גם בבית הכנסת /
ישיבה שלכם
צמאים לגיליון
'תורה שבכתב'?
פנו אלינו והיכנסו
לרשימת הממתינים
לתרומת נקודות
ההפצה ע"י הנדיבים
המזכים את הרבים

רוצים לזכות?

אם גם אתם
רוצים לצבור זכויות
בימי הדין ולזכות את
הרבים באמצעות
תרומת עלות
הפצת התורה
בנקודות הפצה
חדשות ברחבי הארץ
מקומך איתנו!

שימו לב - עקב ימי היו"ט יצורפו נקודות ההפצה החדשות רק החל מפרשת בראשית!

פנו בשעות המענה האנושי לקו 'קול התורה'

02-500-2018 או בדוא"ל ts025002018@gmail.com

כל הקודם זוכה!

ידיעת התורה

בחנה עצמית בפר' השבוע עם פירש"י

א. אלו דברים נסתמו ממשח רבינו ביום מותו?
א. המסורות. | ב. מעיינות החכמה. | ג. שתי התשובות נכונות.

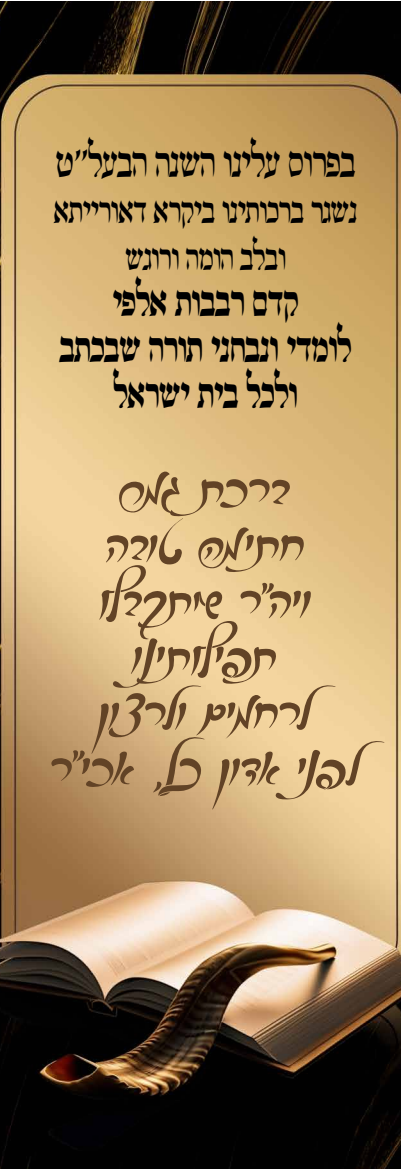
ב. על מה עמד המלך במעמד 'הקהל'?
א. על מדרגות העזרה. | ב. על בימת עץ בעזרה. | ג. על רצפת העזרה.

ג. מתי נגזרו החצוצרות?
א. אחרי מיתתו של משה. | ב. קודם מיתתו של משה. | ג. בימי שלמה המלך.

ד. באזוני מי אמר משה את שירת האזינו?
א. באזוני הכהנים והלוויים. | ב. באזוני הכהנים והלוויים וזקני ישראל. | ג. באזוני כל קהל ישראל.

ה. באזוני מי אמר משה את שירת האזינו?
א. באזוני הכהנים והלוויים. | ב. באזוני הכהנים והלוויים וזקני ישראל. | ג. באזוני כל קהל ישראל.

עקב ימי ראש השנה
ירד הגיליון לדפוס
טרם עריכת ההערות.
שמות הזוכים יובאו בהמשך בס"ד

מדור תורתך שטעושי מופיע במערכת מדי יום שני -
ניתן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00
בבדלים פנים או בקו קול התורה' שלוחה 7
היות ומתכבדות המוות תשובות במערכת, מחמת קוצר
הריעה אנו עורכים ומפרסמים את תמציתם בלבד

תורתך שטעושי

פרפראות וחיידים על פרשת השבוע ופירוש רש"י הק'

חידוד בפרשה באילו

היכן אנו מוצאים בפרשת השבוע בחומש ו/א ברש"י?
א. אדם מת ובכל זאת נחשב כמו חי. | ב. שנה שאינה שמיטה, ובכל זאת נחשבת כמו שמיטה. | ג. אדם שיוכל לעשות דבר, ובכל זאת נחשב כמו שאינו יכול. | ד. רואה, שבכל זאת עושה עצמו כאילו אינו רואה.

במונה בקופסא הבטחה

על הכתוב בפרשת השבוע (דברים לא, כא) כי לא תשכח מפי ודעו, כותב רש"י: 'הרי זו הבטחה לישראל, שאין תורה משתכחת מזרעם לגמרי'. היכן עוד בפירוש רש"י בחומש חומשי תורה אנו מוצאים שרש"י מפרש איוה פסוק בלשון הבטחה שהכתוב מבטיח לבני ישראל?

משמואל.
ז. ע"פ מה שכתב ביראים דמלכד הדין של מצוות צריכות כוונה, יש דין נוסף והוא לכון לשם פועלם היינו לעשות צדק אבינו בשמיים, והוא דין בכל המצוות מדאורייתא, וזה שכתב ולא שכתבתי לברך, לא מדין ברכה, אלא מדין לחשוב לשם פועלם.
ח. כל שאר ברכות המצוות הם מדרבנן, אבל ברכה על הפרשה תרומות ומעשרות יש הלכה למשה מסיני שהם מדאורייתא (מהר"ל דסיקון).
ט. אחרי שכתבתי תיקנו לברך, הרי חיי לברך מדין 'לא תסור מן הדבר אשר גידו לך'.
שימו לב - מפאת ימי ר"ה הגיליון מודפס מוקדם מהרגיל וע"כ יתכנו תגובות חשובות ונפלאות שלא הספיקו להכנס לגיליון, עמכם הסליחה.
חידוד בפרשה - ברזל
שאלות:
היכן אנו מוצאים בפרשת השבוע, בחומש ו/א ברש"י?
א. אכן שלא גיפוי עליה ברזל. | ב. ברזל שהונח על צוואר אדם. | ג. אדמה שנפכה להיות כמו ברזל. | ד. שמים שנפכה להיות כמו ברזל.
תשובות:
א. דברים כו, ה: מִן הַבָּרָזִים לֹא תִתֵּן עֲלֶיהָ בָּרָזִל.
ב. דברים כח, מח: וְנָתַן עַל הַבָּרָזִל עַל צִנְאָן.
ג. דברים כח, כג: וְהָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחְתֵּי הַבָּרָזִל.
ד. רש"י דברים כח, כג: 'שבראשונות הוא אומר את שמיים כברזל'.
כמונה בקופסא - השקפה לטובה
שאלה: בפרשת השבוע נאמר (דברים כו, טו) הַשִּׁקְפָה מִפְּנֵי קֶדְשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְיִבְרָךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל. באחת הפרשיות בחומש חומשי תורה כותב רש"י, שכל השקפה שבמקרא היא לרעה, חוץ מהשקפה ממעון קדש, שגדול כח מתנות עניים שהופך מדת רוגז לרחמים. היכן הם דברי רש"י אלו?
תשובה: רש"י בפרשת וירא על הכתוב (בראשית יח, טו) וישקיפו על פני סדום.

יוסיף דעת בן מאה עשרים ואחד?

בפרשת השבוע נאמר שמשח רבינו אמר לבני ישראל ביום מותו (דברים לא, ב) בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הָיִיתִי, והחשבון תמוה: הרי בפרשת ואמר נאמר לפני תחילת עשרת המכות (שמות ז, ז) וּמֹשֶׁה בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה וְגו' בְּדִפְּרָם אֶל פְּרֹעֶה, ואחר כך נמשכו המכות במשך שנה תמימה (עדיפות ב, ז), נמצא שביציאת מצרים היה משה בן שמונים ואחד, ואחר כך היו ארבעים שנה במדבר, נמצא שביום מותו היה צריך להיות בן מאה עשרים ואחד!

פרשת כי תבוא פתרונות

יוסיף דעת - ברכות מדאורייתא
על הכתוב בפרשתו (דברים כו, יג) לֹא עֲבַדְתִּי מִמִּצְוֹתַי וְלֹא שְׁכַחְתִּי, כותב רש"י: 'זלא שכחתי' מלבד על הפרשת מעשרות. ותמוה, שהרי מפורש בגמרא (ברכות טו, א) שחייב ברכות המצוות היא רק מדרבנן, ואין כתב רש"י שכוונת הכתוב בתורה-שבכתב 'לא שכחתי' היינו לברך על מצות הפרשת מעשרות, בעוד שכל חיוב הברכה הוא רק מדרבנן!
תקציר חלק נבחר מהתשובות:
א. דרשה זו דלא שכתבתי מלבד לא דרשה גמורה היא אלא אסמכתא בעלמא (פני יהושע ברכות מ, ב), תוספות יו"ט ומלאכת שלמה על המשניות מעשר שני פ"ה משנה י"א, ועוד).
ב. אף אם עצם נוסח ברכות המצוות הוא מדרבנן, מ"מ מן התורה אדם מחויב להודות להקב"ה על שזוכה לקיים מצוה וצריך לומר איוה דברי שבח להקב"ה שזוכה להניח תפילין, ורק 'נוסח הברכה' הוא מדרבנן (רא"ם, גור אריה, צל"ח בברכות שם ועוד).
ג. בשיטה מקובצת על מסכת ברכות (דף מ עמוד ב) שכתב: 'לא עברתי שלא לברך עליו וכו'. פירוש ומכונה אחרונה קאמר דהיא מדאורייתא, עכ"ל. והכוונה, שמה שאמרו לא שכתבתי מלבד אין הכוונה כלל על ברכת המצוות אלא על ברכת 'על המחיה' על שבעת המינים וכדו' (אך ברש"י הלשון 'לברך על הפרשת מעשרות').
ד. בירושלמי (ברכות, ו, א) מוכח שברכת המצוות דאורייתא, ורש"י אדיל כאן כשיטת הירושלמי.
ה. על פי מה שכתב בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח כט) ובשו"ת ארץ צבי (סי' טו) שבברכת התורה נכלל גם ברכה על המצוות, ואם לא בירך האדם בבוקר ברכת התורה, אזי חייב מדאורייתא לברך על כל מצוה, ורש"י מיידי באופן שלא בירך ברכת התורה.
ו. על פי מה שכתב הר"ם מייגאש (שו"ת סי' ר"א) שברכת ההחינו שמברכים על מצוה, היא מדאורייתא, ויש לומר שכוונת רש"י על ברכת ההחינו (שם)

אהבת תורה פרי עטם של לומדי תורה שבכתב מרחבי תבל

כל יום את הלימוד היומי, כך אני לומד יותר בעומק ובהבנה. ועל כך יש לי הכרת הטוב גדולה אליכם, בפרט על המבכנים המיוחדים שמחייבים ללמוד היטב ולשים לב לכל פרט.
דרך אגב אביא לכם מהגניאת טבא בענין לימוד חומש רש"י: לפני שנים רבות הזדמן לי להיכנס כמה פעמים אל כ"ק האדמו"ר מקהל חסידי ירושלים שליט"א, ובכל פעם שנכנסתי אליו היה שואל אותי: 'האם אתה לומד חומש רש"י בקביעות?' אמנא אז התחלתי כל פעם מחדש, אבל לדאבוני במשך הזמן היה לי אז הרבה רפיון בדבר, עד שבאחד הפעמים פקד עלי הרבי להביא לו שלחן ערוך יורה דעה, ופתח בסיומן ר"מ סעיף כד, והראה לי שם את דברי ה'צוקדות הכסף', שכתב שהלימוד בפירוש רש"י בחומש רגיל יותר מלימוד המדרש, משום שכתבו הפוסקים דרש"י הוא במקום תרגום, ולכן הקשה הט"ז על מהר"ק שנעלם ממנו פירוש רש"י, ולא הקשה מהמדרש. והוסיף על זה הרבי שליט"א: הפשט הוא, שאם מהר"ק לא ידע את כל המדרשים, אין זו קושיא, אבל לא יתכן שהוא לא ידע פירוש רש"י, כיון שכתוב (או"ח סי' רפ"ה) שירא שמים יוצא ידי שניהם, רש"י ותרגום, ומהר"ק בודאי היה ירא שמים ולמד פירוש רש"י.

חיי השתנו מקצה לקצה
חש אני חובה וחכות להודות לכם על המפעל הגדול 'תורה שבכתב' אשר חולל ומחולל פלאים בשנים האחרונות בלי עין הרע, כן ירבו בתוך כלל ישראל, לכלל ולפרט, וגם אני הקטן בתוכם יכול להעיד על עצמי שמהיום ששמעתי על המפעל העולמי 'תורה שבכתב' והצטרפתי כחבר בו, חיי השתנו מצד אחד לצד אחר לגמרי. ב"ה אני משתדל לא להפסיד יום אחד בלי ללמוד חומש-רש"י, וזה מכניס בי חשק ללמוד גם תורה שבעל פה לכל המשך היום. אחרי שאני עושה את המבחן היומי/השבועי/וכו' אני מרגיש סיפוק עצום שקשה לתאר במילים. תודה רבה לכם על ההשקעה האדירה בכל המבכנים, הש"ת יצליח את דרככם שתמשיכו בעוז ותעצומות לזכות את ישראל ולהרבות כבוד שמים.
ג. אמסלם, ירושלים
'אתה לומד חומש רש"י בקביעות?'
כבר כמה שנים שאני מקפיד ללמוד חומש ורש"י בכל שבוע, אבל הלימוד היה בלי סדר וזמן, למדתי זעיר פה זעיר שם כפי מה שהספיק הזמן, ובשבת השלמתי את החסר, וכמובן שהיו שבועות שלא יכולתי ללמוד לעומק, כי הייתי חייב לגמור מהר בשבת. אבל מאז שפתחתם את המיזם החשוב, יש לי סדר קבוע ללמוד